

Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Servori nefrancați nu se primesc. Manuscrisurile nu se retrimit.
 Birourile de anunțuri:
 Brașov, piața mare, Târgul Inului Nr. 30.
 Inserate mai primesc în Viena R. Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), H. Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Donnerberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
 Prețurile inserțiilor: o serie garmond pe o coloană 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învolală.
 Reclame pe pagina a III-a o seriă 10 cr. v. a. seu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULU IV.

„Gazeta“ ese în fiă-care di.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria:
 Pe unu anu 12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
 N-rii de Duminecă 2 fl. pe anu.
 Pentru România și străinătate:
 Pe unu anu 40 franci, pe șese luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminecă 8 franci.
 Se primumără la tôte oficiile postale din întru și din afară și la dd. colectori.
 Abonamentul pentru Brașov:
 a administrațiuno, piața mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiul I.: pe unu anu 10 fl., pe șese luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
 Cu dusul în casă: Pe unu anu 12 fl., pe șese luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. Unu esemplar 5 cr. v. a. seu 15 bani. Atâtă abonamente câtă și inserțiunile suntă a se plăti înainte.

Nr. 135.

Brașov, Joi, 18 (30) Iunie

1892.

Nou abonamentu la „GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Iulie 1892 st. v.
 se deschide nou abonamentu
 la care invităm
 pe toți amicii și sprijinitorii foiei noastre.

Prețulu abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: pe trei luni 3 fl., pe șese luni 6 fl., pe unu anu 12 fl.
 Pentru România și străinătate: pe trei luni 10 franci, pe șese luni 20 franci, pe unu anu 40 franci.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria: pe anu 2 fl., pe șese luni 1 fl.
 Pentru România și străinătate: pe anu 8 franci, pe șese luni 4 franci.

Abonarea se pôte face mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei“.

Brașov, 17 Iunie v.

Mărețele manifestațiuni, conduse de sêmțulu de umanitate și de simpatia pentru frații asupriți din monarchia vecină, ce s'au făcutu Dumineca trecută în București, Iași și în alte orașe ale României, ca Brăila, Galați, Craiova, Slatina etc. voru avé fără îndoială unputernic rêsunet pretutinden.

Înainte de a ne da sêmă despre importanța acestor manifestațiuni, aflăm de bine a înregistra părerile foilor bucuressene mai apropiate cercurilor guvernului român, asupra lor.

„*Timpu*“, după ce spune, că întrunirea de Duminecă e o nouă dovadă despre corectitudinea în pro-

cederea bărbaților de stat, cari suntă ađi la cârmă, dice:

„Nimicu mai firescu și mai obișnuit de cât unu asemenea incident într'o țără cu instituțiuni liberale, ca a noastră, în care cetățenii se bucură de dreptulu de a se întruni și de a discuta în plină libertate în privința afacerilor publice. Unu guvern, care scie să se respecteze, respectând totodată instituțiunile țerei, nu putea să ia altă atitudine decât aceea, pe care a adoptat-o guvernulu actual. Elu n'a impedeat în nimicu manifestarea din momentulu, ce dâna s'a mărginit în limitele permise de lege. Nu s'a pomenit nici de bătăuși, cari să turbure liniștea în întrunire, nici de măsuri violente seu vexatorii ale autorităților polițienesco. Studenții și publiculu asistentu au putut vorbi, asculta și manifesta sîmțimintele lor în deplină libertate.

„Trebue însă să recunoșcem totodată, că bunulu sîmț, moderațiunea și patriotismulu cetățenilor au contribuit puternic la acestu rezultat îmbucurător. Vecinii noștri și Europa întregă voru vedé încă odată, că suntem unu popor conscientu de datoriile și de drepturile noastre și că nu ne lăsăm a fi atrași pe tărîmulu violențelor și alu exceselor nedemne de o națiune civilisată“.

Điarulu „*Bucuresci*“ constată, că manifestatia studenților a avut unu succesu strălucit. Guvernulu „respectuos de libertatea întrunirilor“ nu i-a pusă nici o piedecă, ci s'a mărginit puru și simplu a lua tôte măsurile de precauțiune, ca nici o disordine să nu se producă. Aceste precauțiuni erau însă inutile, căci studenții universitari erau prea multu geloși de-a menține manifestațiunei caracterulu de serioșitate, ce au vrut să i-lu dea și de aceea ei înșiși s'au oterit de a susține ordinea.

Numitulu điaru arată, apoi cum raporturile dintre Ungurii și Ro-

mâni din monarchia vecină se înăsprescu din di în di mai multu „din cauza sforțărilor afară din cale violente, ce le facu Ungurii de-a maghiarisa pe cele aprópe patru milioane de Români,“ sforțări, cari dau nascere la totu felulu de persecuțiuni revoltătoare, măsuru odioșe, acte de nedreptate și agresiuni brutale, ca cea dela Turda și alte localități. După această điarulu „*Bucuresci*“ continuă astfelu:

„Noi suntem cei d'ântăiu interesați, ca starea acésta de încordare să înceze; căci voim a trăi în relațiunile paolnice și prietenesco de până acum cu toți vecinii noștri.

„D'aceea protestulu României libere, a cărei inițiativă a fostu luată de studenții universitari, are de scopu a deștepta consciința opresorilor, compătımirea lunei civilisate, a atrage în cele din urmă intervenția opiniei publice a Europei civilisate în favoarea a 4 milioane de victime ale unei opresiuni incalificabile.

„Strigătulu de alarmă eșit erî din inimele miiloru de manifestați, cari au outreerat stradele capitalei, va fi audit de întreaga lume civilisată, care d'aci înainte va cerceta și va cunoșce în fine cum stă cestiunea Românilor din Transilvania.

„Acésta voim; și atâta totu.

„Fie bine înțelesu că mișcarea de erî n'a avut cătuși de puțin caracterulu unei mișcări irredentiste.

„Bunulu sîmț și sîmțulu patriotic au înlăturat totdeuna și va mai înlătura încă multu timpu din gândurile noastre porniri d'asemenea natură.

„Amu scitutu și vomu sei să ne concentrăm aspirațiunile noastre la întărirea noastră internă, la desvoltarea României în limitele frontariilor sale.

„Amu sîmțitutu și sîmțimutu, că ori ce încercare amu face în silnicia mersului firescu alu evenimentelor, aru înăspri sôrtea nêmului nostru în presentu, și ar îndepărta realizarea speranțelor noastre în viitoru.

Marea întrunire de protestare.

Bucuresci, 15 (27) Iunie 1892.

(Coresp. part. a „Gaz. Trans.“)

Locuitorii capitalei regatului nostru au fostu erî martorii unei mărețe manifestațiuni, care a trebuit să misce înima fie-cărui Român, de ar fi fostu, ca ghiața de rece.

Mă voiu încerca a Vă da o iconă asupra celor petrecute cu ocaziunea acestei grandioșe manifestații naționale, începând dela cele ce au premersu mării întruniri.

Înainte manifestații.

Scirea despre atrocitățile omise de fanaticii maghiari la Turda, ca unu fulgeru s'a lățit în întreaga capitală și de aci în România liberă în lungulu, și latulu. Brava tinerime universitară anunțase locuitoriloru capitalei, încă cu două zile înainte, prin placate, ținerea unui meetingu, pentru ca să protesteze înaintea Europei contra asuprirei și a persecuțiunei asupra Românilor transilvăneni. Încă de dimineță, điarulu „*Turda*“ anume edatutu cu acésta ocaziune, era în mânilu publiculu cetitoru dela profesiști cei mai de rëndu până la cele mai înalte straturu ale societății bucuressene. Numêrulu esemplareloru vândute numai în capitală trech peste 15,000.

De cu vreme se adună publiculu pe bulevardulu Academiei, ca să-și asigureze locu. Aici și în tôte părțile orașului se vindeau cocarde naționale, în folosu filantropicu, cu 25 bani. D-lu Stolojanu a dat 100 lei pentru o cocardă, asemenea e considerabilu numêrulu acelor, cari a datu dela 1—25 lei pentru o cocardă. Era o plăcere a privi la asistenți, toți provăduți cu cocarde și având în mână điarulu „*Turda*“. Nici femeile și copiii nu s'au lăsat mai pe jos, ci emulau întru aș împodobi peptulu cu cocarde, er tinerimea cu greu putea pregăti cocarde trebuincioșe în tribuna anume ridicată pentru scopulu acesta, căci unu adevăratu asaltu se făcu asupra tribunei pentru cocarde.

Pe la ôrele 3 p.m. bulevardulu Aca-

VOILETONULU „GAZ. TRANS.“

(7)

Principesa dormitândă.

Narațiune de I. I. Jasinsky (Maxim Bjelinskij)

VIII.

Supărarea sa o împărtăși magulu Rosaliei Valentinovna. Infățisarea amicală de pe fața bunei femei făcu locu, pentru unu momentu, unei espresiuni rêtăcioșe.

— „Dumnezeule, ce gingașă!“ dise ea, „Nu poți să reușesci și fără ea? Veđi de fă totu posibilulu, Pavel Klimentci! Bani nu se pot plăti înapoi; după ce s'a cheltuit atâta pe diferite lucruri!... Vei găsi o fată în locul ei... Mi-am lăsat asupră-mi o povară!... Vanicka“, dise ea către soțulu ei: „Trimite pe cineva după Pașka... Pașka ar fi foarte potrivită... e o fată prețioșă!“

După câteva minute apărû Pașka, o fată cu pèrul roșu și cu pistrii pe față. Ea era îmbrăcată cu unu paltonu după moda nouă, pe umeri avea o cârpă albă, și în mână mînuși roșii fil de

osse. Ochii ei mic și rotunzi rătăceau încóce și încolo.

Pavel Klimentci îi esplică, ceea ce cere dela dâna.

— „Atâtă mai lipsea!“ esclamă ea. „Ha, ha, ha!“

Intr'aceea se arată aplecată să probeze corsetulu și apoi se duse în garderoba mică din apropierea salei. Pașka nu se gena de locu și ridea, când magulu trăgea curelele dela corsetu. Nasulu seu, din cauza încordărei, se făcu roșu ca sângele.

— „Minunat!“ dise magulu, respirând ușurat și surise grațiosu.

— „Te-am vedutu“, dise Pașka cu violență, sucindu-se încóce și încolo. Corsetulu îi sta ca și când ar fi fostu turnat și i ajungea până la genunchi.

— „Unde m'ai vedutu?“

— „La judecătorulu de pace. Ți aduc aminte: D-ta te-ai dus și eu zăceam pe sofa.“

„Ah!“

Magulu o luă de mână și o duse pe pedestalu. Acesta consta dintr'unu drugu

masiv de oțel, care era înțepenit într'o scândură a estradei. De acesta legă magulu cataramele dela corsetu și o aduse pe Pașka în pozițiune horisontală; fata plutea în aeru, se văeta spăriată și da cu piciorulu în liberu.

Magulu zimbî. Societatea Pașkei a lungă pentru câteva momente gândurile sale triste. Elu o puse érašî jos și începû să facă cele din urmă pregătiri pentru representațiune.

Sera se apropia.

Păreții salei celei lungi erau de colóre închisă; nisce colonne înguste springeanu plafonulu, din care atârna unu candelabru de bronză cu două-spre-dece luminări. În mijloculu salei zăcea o fășiă lată de pânză la estradă; în drépta și în stânga stau unul lângă altu scaunele vieneșe. Magulu alerga iritat în cóce și încolo, aședa mesele în ordine, fixa pânza cea pestriță cu cuie, esamina efectulu candelabruului magic și se tocmea la cassă cu publiculu: cereau bilete — dér cu prețuri reduse.

Când se întucea cu totulu și putea să începă representațiunea, se rase magulu în camera de îmbrăcatu, își trase

nisce pantalon negri, își luă o vestă neagră și unu frac negru. Își dede o infățisare plină de demnitate și începû să vorbescă cu vocea pe jumătate.

Acum veniră musicanții: prima și a doua violină, clarinetulu și contrabasulu, care aparțineau unui Jidov cu barba sură și cu pletele albe. Primulu violinist era unu domnișor, deși îmbrăcatu cu unu caftanu cu pôlele largi; elu fuma o țigaretă. David Surmann se certa cu unu altu musicantu, unu bărbat palidu și cu nisce buze roșii umflate. Cêrta devenea din ce în ce mai pronunțată și în curând era purtată de întreaga orchestră.

— „Ce este, domnilor?“ întrebă magulu.

— „Mișcii aceștia voru să li-se dea banii înainte!“ dise Surmann mînișu. „De unde să i-au?“

Musicanții începû mormăind să-și pacheteze instrumentele.

— „D-le, nu poți să-mi dai banii acum?“ întrebă Surmann.

Magulu trebui să alerge la cassă și să aducă banii; musicanții se liniștiră. Luminările fură aprinse și o luming

demiei, Strada Victoriei și strada Câmpineanu gemeau de publică, care aștepta cortegiul studenților. Toți ar fi voitu să ajungă aproape de statua lui Mihaiu Vitezul, dar nu se putea. Balcoanele erau îndesuite de elita societății bucuressene, ferestrele erau ocupate de dame. Pe balconul dela „Grand Hotel de Boulevard“ erau membrii legațiunei austro-ungare. Lângă statua lui Mihaiu Vitezul era improvisată o tribună.

Cortegiul manifestanților.

Încă dela orele 4 p. m. publicul, compus din toate păturile societății bucuressene, cei mai mulți studenți, profesori, funcționari etc. așteptau cu nerăbdare pornirea cortegiului. Abia la orele 5 se ivi cortegiul. Drapele se punu în mișcare și mulțimea după ele. Cortegiul mergea foarte încet, căci era cu neputință a te mișca de atâta spuză de om, cari cu toții cântau „Deșteptă-te Române“ și strigau „Ura“. Publicul din balcoane și ferestri bătea în palme, aclama și aplauda pe manifestanți. Ei au plecatu dela bulevardul Academiei, prin strada Victoriei și strada Câmpineanu către sala „Orfeu“, sala de intrunire. Der necum sala „Orfeu“, nici strada Câmpineanu nu a pututu cuprinde atâta mulțime. Abia a patra parte a încăputu în sala, care era îndesuită cu desăvârșire, atât parterul cât și galeriile, așa că omșdravenu se fi fostu, ca se te poți întorce spre dreapta, ori stânga. Publicul rămasu afară neîntreruptu cânta „Deșteptă-te Române.“ În strada Câmpineanu câțiva ungurași, băiețandri, fără îndoieală îndemnați de Ungurii cei cu mustați, începură a striga p'acolo: „Să trăsescă Ungaria, să trăsescă Ungurii, 5 Unguri și-unu Român!“ der nici că i-au băgatū cineva în seamă, li-au datū pace și celū multū le dicea câte unul din publicū: sictirū, mucoșilorū! Așa ei s'au săturatū de a striga și s'au dusū p'aci încolo.

Nici unu incidentu nu s'a întâmplatū; mulțimea a mersū în ordinea cea mai esemplară. Poliștii nu au avutū nimicū de lucru.

Marea intrunire.

Vrednicul și încarunțitul rectoru universitaru, d-lu A. Orăscu, salutatū de unu orcanū de aplause abia putu să facă, să fiă ascultatū. În cuvântarea sa, meru întreruptū de aplause, făcu istoricul intrunirei și feliicită tinerimea, care a început acestă luptă, dicendū că e sigurū de învingere, căci cu noi este dreptatea. Roga apoi publicul, să asculte pe tinerimea, ce vorbește, căci tinerimea vorbește tineresc, ce ar vorbi elū bătrânesce. După aceste declară intrunirea de deschisă.

Între aplause sgomotose se ridică studentulū *Policratū* și enarandū ultimele

întemplieri și suferințe, ce le-au înduratū Românii din Transilvania dice, că Maghiarii deși au trăitū 1000 de ani între poporele culte, totuși n'au adoptatū încă obiceiurile acestora. Celū puținū faptele lorū față cu frații de peste munți, nu dovedescū nicidecum, că ar sta la înălțimea chiamării unui poporū cultū. Tinerimea universitară nu pōte sta nepăsătoare, ea își lasă la o parte modestia tinereței și vine în mijlocul poporului românescū, să-lū îmbărbăteze și să protesteze în potriua actelorū de vandalismū, ce le săvârșescū Maghiarii în contra fraților români de dincolo.

Încă nu terminase vorbitorulū, când intrară în sală d-lū Fleva, Panu și alții. Ei fură salutați cu urale entusiaste. Abia au pututu străbate la masa presidială.

Acuma vorbi senatorulū G. Panu. D-sa dice, că Românii față cu cele ce se petrecū în Transilvania, nu protesteză numai în calitate de filantropi, ci în calitate de naționali, de consăngeni, și acestū caracterū alū manifestării face pe omenii maturi să manifeste laolaltă cu tinerimea.

După aceea vorbi d. *Disescu*, care nu avu cuvinte destule de a feliicită tinerimea universitară, pentru pasul proiectatū și îndeplinitū. Vorbește de devastările casei lui Rațiu în Turda. Dice, că Românii trebuie să-i vină în ajutorū, deoarece ađi d-lū Dr. Rațiu e amenințatū a fi exclusū și din corpul advocaților.

Propune o subscripțiune pentru scopul acesta și declară, că d-sa depune 500 lei.

Să dă apoi cuvântulū d-lui C. D. *Costaforu*. D-sa dice, că ceea ce inferbentă inimile și unescă cugetele tuturor celorlū de față, nu suntū și nu puteau fi decât sentimente nobile și mărețe, nișuințe legitime și drepte. Putemū fi siguri, că lumea cultă europenă va fi de aci înainte deșteptată asupra sorții crude a fraților noștri din statulū vecinū. Strigătulū nostru de alarmă va fi o mângăere pentru acestia. Sunt reprezentantulū capitalei în cameră și sunt sigurū de a fi interpretulū fidelū alū simțirei tuturor concetățenilorū. În fine laudă fapta studenților și le mulțimesce.

Ultimulū vorbitorū a fostū d-lū *Antonescu*, studentū universitarū, despre care se presupune, că e autorulū depeșii către Regele Carolū. În discursulū însuflețitū desfășură tema, că liniștea și pacea, precum și ordinea în Orientū suntă amenințate ađi de șovinismulū maghiarū. Espune suferințele Românilorū de peste Carpați și rogă pe cetățeni a se interesa de Ligă.

D-lū Antonescu a cetitū apoi *moțimea de protestare*, care fu primită de întrăga adunare cu unanime și îndelungate aprobări și aplause.

După aceste președintele Orăscu încheiă intrunirea. Sala cu greu se glesce.

Reintorcerea la Bulevardū.

Cântandū „Deșteptă-te Române“, cortegiulū cu tinerimea în frunte porniră spre Bulevardū la statua lui Mihaiu Vitezul. Fruntea cortegiului era deja în strada Victoriei și dela „Orfeu“ încă tot nu porniră toți. Pōte să fi fostū cu totulū peste 20,000 de persoane.

Două-spre-dece stindarde fălăiau în mulțime. În frunte duceau o cunună verde de stejarū cu-o pantlică treicoloră și alta neagră, cununa ce-o împletise studenții universitari pentru a încununa statua lui Mihaiu Vitezul. Mulți senatori și deputați erau în mulțime. D-lū Orăscu, care mergea în frunte, era viu aclamatū. Aplausele furtunose de pe balcoane și ferestri n'aveau sfirșitū; damele și fluturau batistele și aruncau din ferestri buchete mici de flori.

Legatiuniile străine au asistatū tōte ca privitorū la manifestatiă.

După ce s'au rentorsū la statua lui Mihaiu Vitezul, în mijloculū unui entuziasmū nedescrisibilū, să puse corōna de stejarū pe brațulū stângū, er stindardulū naționalū, învilitū în doliu, în brațulū dreptū alū Eroului. Au ținutū discursuri studenții: Iliescu, Vasiliu și Paulianu de pe tribună, er G. Stelianu din Băcău între aclamațiuni generale, de pe statua lui Mihaiu Vitezul.

De aci o parte din tinerime să însăriră pe bulevardulū Academiei și încinse o horă mare românescă.

La orele 8 s'era lumea să răresce, ducendū cu sine prețioșe suvenirū. Ordinea perfectă a pusū în uimire pe toți.

Așa să fini manifestatiunea de Duminecă. — t. —

„Pester Lloyd“ despre „conferența“ din Brașovū.

(Fine.)

Dacă nu e însă așa și acesta nu va fi niciodată, este atunci oare lucru cu minte, este și numai simplu oportunū, de a ținea la acelu programū imposibilū!

Conceptulū ciudatū istoricū și de dreptū publicū, în urma cărnua Ardealulū și chiar și Ungaria, e privitū în sensulū programului românū numai ca „o provincie a monarhiei austro-ungare“, reese și din nerecunoscerea dualismului în Austro-Ungaria, de către partida națională română. Ce e dreptū punctulū 9 alū programului nu se ocupă mai deapropo cu acestū dualismū „deoarece nu stă la ordinea zilei“, der „memorandulū“ din anulū 1881, care-lū comenteză, numescă pactulū de dreptū publicū dela anulū 1867 totuși „una din cele mai cutezate și după părerea noastră absolutū imposibile pro-

bleme, care însă din cauză experimentelorū desperate, cum bărbăți de statū, cari au conceputū o s'eu o apără cu certice, caută a o realiza, este totdeodată și în gradulū celū mai mare periculosă“.

Mai lămuritū decât frasa acestă încălciță numescă „memorandulū“ ceva mai josū pactulū din 1867 „unū tratatū nefericitū!“

Până când, după declarațiunea recentă a d-lui A. de Mocsanyi, inșiși Românii patrioți și moderați vorū ține la acelu programū, care proclamă lupta cea mai crâncenă în contra uniunei legale a Ardealului cu Ungaria, ca datorință a conservării proprii naționale a poporului românū și până când acestū poporū românescū nu recunoscă fără rezervă și starea legală de dreptū publicū creată în Austro-Ungaria și prin vorbe, scrieri și fapte nu o vorū respecta conformū datorinței: până atunci înzadarū așteptă și acești moderați între Români să se ia în considerațiune dorințele și gravaminele lorū. Celū ce cere spriginū și promovare a intereselorū sale dela statulū, căruia îi aparține după istoria, dreptū și lege, acela înainte de tōte și în prima liniă, are să-și împlinescă cea mai primitivă datorință cetățenescă, adică să se supună *voiosū legilorū statului*.

Dacă Românii vorū părăsi terenulū ilegalū și politicesc ingrijitorū alū pasivității și se vorū privi cu totulū și vorū lucra ca cetățeni egali îndreptățit ai Ungariei, atunci ei potū cu dreptū aștepta, că li se va da ascultare dorințelorū și gravaminele lorū și că între marginile legale li se va aduce o echitabilă ușurare. Domnulū de Mocsanyi și amicii săi politici ar trebui să privescă ca problemă serioasă a lorū, de a conduce poporulū lorū în totalitatea sa pe acestă cale, care unică duce la Românilorū din anulū 1881 acesta nu este posibilă și deaceia și recenta procedere a d-lui de Mocsanyi nu a promovată înțelegerea dorită. Poporulū românū trebuie să urmeze altorū exemple. Aceste li zacū limpede înaintea ochilorū în atitudinea acelorū concetățeni români numeroși, cari în parlamentū, în administrațiunea de statū, în ramulū judecătorescū și în alte oficii publice, sciu bine să intrunescă datorințele cetățenului ungarū cu aderarea îndreptățită la naționalitatea lorū și astfel în ambele direcțiuni servescū spre binele patriei, ca și alū naționalității lorū.

Unū răspunsū.

La însinuarea lui „Pester Lloyd“, că d-lū Dr. *Alexandru Mocsanyi* ar fi avutū odinioră alte vederi, decâtū acele, ce le proteseză ađi, d-sa răspunde însuși prin următorea

viuă pētrundea din sala clubului afară pe stradă. Perdelele, făcute din stambă efină, se mișcau încoco și încolo. Plōia încetase și publiculū începea să se adune.

IX.

Abia părăsise magulū odaia, și Marilka se apropiă de copilulū ei și-lū privea lungū. Nu, nu e nici o putere pe pământulū acesta, ca să o potă despărți de copilulū ei! Elū se simte dor' mai bine și în câteva ore se va face sănătosū! Acum îi va da să bea lapte, elū o va îmbrățișa ca altă dată și va cadē într'unū somnū întăritorū.

Ea umplū lampa cu spirtū și începū să încăldească laptele.

Marilka era cu totulū obosită și o durea totū corpulū; mai multe zile și nopți nu închisese ochii; ea slăbise și inelulū de argintū îi lunecă din degetū.

Câte-odată i se părea, că dorme și vede în visū, că copilulū ei e bolnavū. Atunci i se stringea inima de durere, în creerii ei băjbăia o îndoieală chinuitoare, ea plângea și stringea degetele pentru ca să se deștepte și să se inve-

selască de privirea veselă și sănătoasă a lui Jenija.

Der visulū era realitate. Copilulū zăcea bolnavū, membrele sale slăbite tresăreau și pieptulū curbatū gemea, prevestindū nenorocire. Marilka vorbi amabilū cu copilulū, totuși acesta tăcea; ea se plecā asupra lui, ascultā respirațiunea sa, — totuși elū tăcea, tăcea necontenitū.

Laptele se încălde și apoi erăși se răcise și Marilka privea cu durere lampa de cerosinū stinsă. În Berdioev, înainte de bōla sa, băuse Jenija unū pāharū de lapte, mănecase o cotletă și cerū și mai multū... Și acum îi părea rău Marilkei, că nu i-a dat mai mult. Atunci își aduse aminte, că Jenija se bucura, când vedea broșa ei de aurū cu carneolulū și că ea nu i-o deduse niciodată; în grabă căută broșa și i-o puse în patū.

Cineva bātū cu precauțiune în ușă și mediculū intră înălantru.

— „Ei, cum îi merge bolnavului?“ întrebā elū arunandū o privire piezișă asupra patului și întinse mâna tinerei femei.

— „Îi este mai bine“, răspunse ea.

Inima îi bătea cu putere, ca și când ar fi voitū să plesnescă. Complexanța umanului medicū o ofensa, totuși ea îl rugā să ședă și povestū cu deamăruntulū cum muriseră porumbeii.

Mediculū privi porumbeii, dede din umeri, pipăi pulsulū copilului și încoruntā din sprâncene.

— „E rău“, dīse elū.

— „Rău?“ repeți Marilka și tresări.

— „Voi veni încă-odată“, dīse elū cu compătimire. „Mâne... pōte... firesce... aici depindū tōte dela voia lui Dumnezeu!“ încheiā elū.

Marilka zimbī, der era unū zimbetū infricosatū.

— „Doctore, diceai, că copilulū se va însănătoșea!“

Elū dede erăși din umeri și se grăbi să plece; elū se rușinā.

— „Porumbeii suntū totuși... începū Marilka.

Mediculū își plecā capulū și oftā...

Atunci Marilka în desperare se aruncā la picioarele sale, îi cuprinse genunchii și se rugā:

— „Scapă-lū! Scapă pe copilulū meu!“

— „Liniștesce-te! Ce e de făcutū? Fii cu minte: vei mai avē copii!“

Elū plecā, Marilka însă se trânti pe podinī și, eșită din simțiri, se bătea cu capulū de podinī. Ea plângea și sbiera, blăstema pe medicū, blăstema profesiunea bărbatului ei, își blăstema vieța, blăstema pe Dumnezeu. Inima ei era rānită, și pieptulū ei era rānitū, și făcure vorbă, făcure suspinū o chinuia cu odurere nespusă.

Deodată i se părū, că s'a întemplatū ceva misteriosū acolo, unde zăcea Jenijka. Ea amuți și se ivi o tăcere infricosată și fiorosă, întreruptă numai de picăturile de apă, ce cădeau din buca de ghiață... În fine Marilka sări în sus, se repeđi spre patū și nu-și mai recunoscū copilulū: sprâncenele sale înguste și întunecate erau imbinatē, gurița lui era contractată într'unū zimbetū straniu, mânuțele sale erau reci și înțepenite — Jenijka era mortū.

(Va urma.)

scrisore, ce-o vedem publicată în nimitul diar pistanu dela 27 ale curentei:

Stimată Redacțiune!

Numărul 152 al stimatei D-Voștră foi mi-a făcut onora, ca la discutarea oestiunei Românilor, să amintesc și despre neînsemnata mea persoană. Nu pte fi intențiunea mea nici de a intra într'o discuțiune meritorică a acestei oestiuni importante, nici de a rectifica punctul de vedere, pe care tot-deuna l'am avut în această oestiune și pe care și acum l'au am, față de critica făcută asupra lui. Numai un pasagiu al acestui articolu nu-l pot trece neobservat, adică acela în care se susține, că a fost un timp (și acesta nu e departe de noi), în care și eu și amicii mei politici mai de aproape am fost de părere, că pe lângă susținerca nealterată a programei române din 1881, nu se pte ajunge la o înțelegere cu guvernul.

Intorsătura aceta face să se vedă două lucruri: întâi, ca și când s'ar fi tractat cu mine, ca obiect de o discuțiune serioasă, asupra vreunei încercări de înțelegere între Români și guvern; al doilea: ca și când eu mi aș fi schimbat într'unu mod ore-care părerea privitoare la programa națională română.

Nici una, nici alta, nu este adevărat! Despre o încercare de înțelegere, dela nereușita aceleia, pe care a inițiat-o răposatul ministru-președinte, contele Melchior Lonyay, nu știu nimic! Nici nu știu să fi fost vreun timp, în care să mi se fi oferit cea mai mică cauză, sau ansă, de a face vre-o declarațiune în sensul, în care mi se atribue de „Pester Lloyd“.

Cu rugămintea curtenitoare, de a binevoi să luați notiță în onorata D-Voștră fôia, despre lămurirea aceta, mă subsemn

Birchișiu, 26 Iunie n. 1892.

cu stimă

Alexandru Mocsonyi.

CRONICA POLITICA.

- 17 (29) Iunie.

O telegramă din Londra spune, că Regele României și ducele de Edimburg au sosit luni în Calais la 7 ore sora la gara de Charingross. Publicul adunat în număr de câte-va sute a salutat pe regele cu aclamări. Prințul de Wales și prințul Ferdinand al României, precum și numeroase notabilități, primară pe rege pe peron. Regele și prințul de Wales s'au salutat foarte cordial. Din incidentul acestei vizite a regelui Carol, serie „Standard“ într'unu articol simpatice următoarele: Regele Carol pte să conteze la o primire deosebită de sinceră și plină de stimă, chiar și cu privire la logodirea moștenitorului tronului român cu nepota reginei Marei-Britanii. Tote par a arăta, că aceta legătură va fi binecuvântată. Poziția geografică a României asigură politice sale interesul special al tuturor statelor europene, care prin istoria timpului celui mai nou s'a mărit numai. „Standard“ amintesc în fine serviciile neprețuibile, ce le-a adus România imperiului rusesc și ingratitudea cu care au fost răsplătite; apoi dice, că ar fi nebunia din partea Rusiei, când ar ataca România și Bulgaria, pentru că atunci s'ar întrepune diferite state mari.

*

Observațiunile politice ale principelui Bismarck făcute în convorbirea, ce a avut-o cu un editor al diarului „Neue fr. Presse“ au produs în presa germană o impresiune nefavorabilă. Așa diarul „Börsen Courier“ dice, că afirmațiunea lui Bismarck, că ar fi avut încrederea lui Alexandru III, e o răstăcere mare. Bismarck a ațipat necontenit pe Rusia. Forțe aspru judecă „Freisinnige Ztg.“ declarațiunile principelui Bismarck, dicându, că Bismarck a atacat vehement guvernul german. Ni-

menea nu contestă dreptul lui Bismarck de a critica; der ori-ce critică a stărilor publice trebuie să fiă dovedită prin un scop intern. Bismarck nu apare acolo, unde nu numai, că e îndreptățit, der e și obligat a critica: în parlament și în casa seniorilor. Nici un șef de opozițiune în Germania, n'a atacat atât de vehement guvernul german, după cum a făcut-o Bismarck în Viena. Apoi numita fôia combate aserțiunile principelui Bismarck privitoare la tratatul comercial cu Austro-Ungaria. Bismarck ațipă pe Rusia în contra actualului guvern al Germaniei. Pericolul unui războiu cu Rusia s'a ivit și pe timpul lui Bismarck și încă atunci erau raporturile între Germania și Rusia foarte încordate. Insuși Bismarck a dis în vorbirea sa din 6 Februarie 1888: „Noi am încercat de a recăștiga raporturile sincere față cu Rusia, der nu umblăm după nimenea“. Diarul conservativ „Reichsbote“ e mahnit din cauza observațiunilor lui Bismarck privitoare la împăratul. Numita fôia dice: Risul lui Bismarck la punctul acesta a vătămă sentimentul nostru monarhic. Bismarck se ridă împreună cu redactorul unei foi „jidovesi“ asupra relațiilor cu împăratul, este pentru sentimentele noastre o privesce dureros!

SCIRILE ŢILEI.

- 17 (29) Iunie.

Inmormântarea lui D. Brătianu. Duminecă, la orele 1, s'a făcut înmormântarea regretatului D. Brătianu. Serviciul religios în biserica St. Gheorghe, unde a fost expus corpul decedatului, a fost oficiat de P. S. Sa Parthenie, episcopul Dunărei de jos. Biserica și grădina erau literalmente pline de lume, aparținând tuturor claselor societății României. M. Sa Regele Carol și principele Ferdinand erau reprezentați prin d-nii colonelul Candiano Popescu și majorul Istrati, ministerul prin d-nii L. Catașiu și Al. Lahovari, Camera deputaților prin d. generalul Manu, corpul diplomatic prin d. de Coutouly, comuna Bucuresci prin d-nii Ciurcu, Velescu și Șoimescu; în urmă veniau d-nii generali de divizie Arion și Fălcoianu, d-nii Eug. Stătescu, D. Sturdza, Al. Orăscu, N. Fleva, M. Ferechide, G. D. Palade, N. Ionescu, Tacu dela Curtea de Casație, d. prefectul de poliție, d. comandant al pieței, d. Gr. Dianu, Gr. Serurie, A. Vizanti, G. Softa, N. Nicorescu, deputați aflați în Capitală precum și un mare număr de membri ai clubului liberal. Un regiment de infanterie, un escadron de cavalerie, o baterie de artilerie, puse sub comanda colonelului Gorjanu, au dat onorurile convenite fostului președinte al consiliului.

Carul funebru, acoperit de o corone între cari se vedeau aceea a M. Sale Regelui, a consiliului de ministri, a Camerei, a clubului liberal, a Academiei, a comunei Bucuresci, a Românilor Macedonei, a presei, a democraților, a consiliului județean de Ilfov, a diferitelor cluburi liberale din județe, a străbătut strada Colței, Boulevardul, calea Victoriei, str. Carol și s'a îndreptat spre cimitirul Șerbanu Vodă. Pe tot parcursul felinarele din strade erau aprinse și învălitate cu crepă negru. În urma carului funebru venea trăsura de gală a M. Sale Regelui Carol. În biserica Sf. Gheorghe, după terminarea serviciului religios, d-nu D. Sturdza a pronunțat un discurs în care a arătat actele mărețe pentru care a lucrat totă viața Dimitrie Brătianu. La cimitirul Șerbanu-Vodă au vorbit d-nii N. Fleva, G. Palade, N. Ionescu, Andrei Vizanti și Petrescu student. Toți oratorii au adus laude virtuților cetățenesc și calităților regretatului șef al partidului liberal.

-x-

Fanaticii dela Arad. După cum ce-

tim în „Arad és Vidéke“ dela 28 Iunie, tinerimea ungerescă din Arad a arangeat o demonstrație în contra mai multor Români din Arad. „Nobila“ și „viteza“ tinerime ungerescă, adunându-se în strada Kossuth pe la 9 ore sora a demonstrat sub ferestrele locuinței avocatului Aurel Suciu, care nu era acasă, priotr'unu „Katzenmusik“, strigându „abzug“ Suciu, Mangra, Popu etc. Ajungându în piața Andrassy cei 100 tineri maghiari au fost încungiurați și însoțiți de-o mare mulțime de „csöcselék“ (drojdii), cum se dice în limba lui Arpad, și s'au dus să demonstreze la avocatul St. C. Popu. O parte a „nobilei“ tinerimi a mers sub ferestrele reședinței Episcopului Meșianu, ca să demonstreze și acolo. A venit însă poliția și a provocat pe rabiați să se depărteze. După câteva răcnituri de „abzug“ s'au și depărtat. Numita fôia spune, că 20 de minute a ținut larma grozavă și fluierăturile surugiesci ale „nobilei“ tinerimi maghiare.

-x-

Procesiune la mormântul lui M. Kogălniceanu. Clubul liberal din Iași, în înțelegere cu clubul liberal din Bucuresci, organizează pentru 20 Iunie o procesiune la mormântul neuitatului deputat Mihail Kogălniceanu. Fia-care județ a fost invitat să-și delege reprezentanți pentru a asista la aceta pioasă ceremonie. Clubul liberalilor din Bucuresci va fi reprezentat prin cel puțin 50 din membri marcanți ai lui.

-x-

Redacțiunea revistei „Sunete și răsune“ din Viena ne face cunoscut, că din cauza unei schimbări radicale ivite în Redacție, numărul 2 nu va pute apăre, decât abia pe la finea lui Iunie st. v. Despre aceta sunt rugate a lua notiță și celelalte diare românesci.

-x-

Esamenele de maturitate la gimnaziul român gr. or. din loc s'au ținut eri și alaltieri, 15 și 16 Iunie s. v., asistându ca comisar din partea Consistoriului II. Sa D-lu vicar și archimandrit Dr. Ilarion Pușcariu, er ca comisar guvernial dl Dr. Abt, profesor universitar în Clușiu. Dintre 17 maturisanți, câți au depus esamenele scripturistice, s'au supus la esamenul oral numai 13, er 4 s'au retras din cauză de bolă. Dintre acești 13 au eșit: cu calculul de „torte bine“ 2, cu „bine“ 4, cu „suficientă“ 4; respinși din câte-unu studiu până la Septemvre au fost 2, er unul, respins fiind din două studii, va avé să repeteze esamenul de maturitate în anul viitor.

-x-

Reuniunea femeilor române din loc are onora a invita pe onorabilul public la esamenele publice cu eleve din internatul r. f. r., ce se vor ținé, Vineri în 19 Iunie dela orele 3¹/₂ - 4¹/₂ p. m. în sala cea mare a edificii gimnaziului din Gróveră; și în 21 Iunie dela 4-6 ore p. m. la exercițiile în economia casnică, în localul internatului (din Prund). — Comitetul r. f. r.

-x-

Cultul lui Kossuth. Contele Bela Kreith dăruiesce pentru acele comune și reuini, cari voesc să serbeze a 90-a aniversare a nasterii lui Ludovic Kossuth, 20,000 de portrete d'ale lui Kossuth.

-x-

Musica orașenscă, va cânta mâne pe promenada de jos. Programa este următoarea: 1) „Fedra“ marș de Fiala. 2) „Spinn, spinn, Mägdlein“, cânteoc. 3) Ouvertura la opera „Zampa“, de Herold. 4) „Mit Dampf“, polcă repede. 5) „Mit allen Finessen“, poutporiu. 6) „Einquartierung“, cânteoc. 7) „Rosa Romana“ Quadrille, de A. Brandner.

Medicamentu prețios de casă Ca atare pte trece „Franzbrantweinul și sarea lui Moll“, care pentru tras (frotat) în contra reumatismului, durerii de șold, a șoldinei și a răcelor de tot felul, se întrebuințază totdeauna cu suc-

cest sigur. În stiele a 90 cr. Trimiterea ăilnică cu ramburs postală prin farmacistul A. Moll c. și r. furnisori alți curții imp., Viena, Tuchlauben 9. În farmaciile și băcăniile din provincia să se ceră anumite preparatele lui Moll provădate cu marca de apărare și cu calitatura sa.

Invitare.

Conform ș-lui 21 din statutele Asociației Transilvane și în sensul concludului adus în adunarea generală primă din 2 Iunie 1891, — prin aceta se conchiamă a II. adunare generală a despărțământului XXIX. al Asociației transilvane pentru literatura rom. și cultura poporului român, care se va ținé în Mediaș, în sala hotelului „Strugurul de aur“, la 17 Iuliu st. n. 10 ore a. m., după următorul:

Program: 1. Cuvânt de deschidere prin președintele Despărțământului. 2. Raportul Comitetului despre activitatea sa dela ultima adunare generală. 3. Alegerea unei Comisiuni pentru înscrierea de membri noi. 4. Raportul Cassarului. 5. Înființarea de agenturi în acest despărțământ. 6. Alegerea a 3 ablegați la adunarea generală a Asociației, ținându în Blășiu. 7. Disertațiuni și producțiuni literare. 8. Satorirea locului și timpului adunării generale proxime.

După terminarea afacerilor adunării generale, va fi prând comun în sala a II., ori în grădină, er după aceea petrecere socială cu joc.

La adunarea generală, precum și la petrecerea socială, este rugată a participa întreaga inteligență română din Mediaș și juru, precum și toți amatorii literaturii și culturii poporului român.

Mediaș, 16 Iunie 1892.

Ioan Moldovan,
președintele despărț.

Ioan Chendi
actuar.

Dion. Romanu
cassar.

Necrolog. Samoil Popu, avocat în Orăștia, a încetat din viață la 14 (26) Iunie c., în anul al 44-lea al vieții și al 16-lea al căsătoriei. Lăjelesce întristată soția, Anna, cu fii săi minori: Roma, Brutus și Coriolan. Fia-țerena ușor!

DIVERSE

Viitorul roman al lui Zola, cu care se va încheia ciclu „Istoriei naturale și sociale a unei familii pe timpul imperiului al doilea“, va purta titlul „Războiul“. După obiceiul său de a strânge „documente omenesc“ pentru toate lucrările sale cabinetul de lucsu al romancierului e plin de pe acum de planuri, opere de stat major din Germania și Franca, tabele de aședare a trupelor și așa mai departe. „Războiul“ lui Zola începe cu ziua de 20 August, când deja situația împingea spre catastrofa dela Sedan. Aceta va fi descrisă cu deamăritul, după care va urma asediul Parisului și domnia comunei. Eroul romanului e regimentul Donay, numărul regimentului din considerații lesne de înțeles, va fi un număr închipuit, der se vor descrie toate întâmplările adevărate prin care el a trecut. În tot romanul — lucru cu desăvârșire nou la Zola — nu va fi nici un personaj femeesc; numai două personaje rămân în scenă dela început până la sfârșitul romanului; doi tineri miltari, cari suportă cu vitejie împreună toate suferințele și la urmă, într'un mael de nopte pe stadă cad victime, unei greșeli grozave, se ucid unul pe altul. Astfel se încheie „Războiul“ lui Zola.

Dr. Sterie N. Ciurcu

Viena, IX Pelikangasse 10.

Cabinet de consultațiune cu celebritățile medicale și cu specialiștii dela facultatea de medicină din Viena.

Consultațiuni și prin corespondență.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșanu.

Redactor responsabil: Gregoriu Matoru.

Cursul pietei Braşov

Table with exchange rates for various goods like Banonote romănesci, Argintu românesc, etc.

Table with exchange rates for bonds like "Albina" 6%, "Imperial" 5%, etc.

Cursul la bursa din Viena

Table with stock market prices for gold, silver, and various bonds.

Table with exchange rates for various currencies and goods like "Paspăgubirea pentru dijma de viză", etc.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, dacă fiecare cutie este provădută cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă alu Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbiciose la stomach și pântece, în contra cărceilor și acrelei la stomach, constipației cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroizilor și a celorlalte boli femeiești a luat acest medicament de casă o răspândire, ce crește mereu de mai multe decenii încôce.

Falsificațiile se vor urmări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, dacă fiecare sticlă este provădută cu marea de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca unu remediu popularu cu deosebire prin trasu (frotatu) alinã durerile de soldinã și reumatismu și a altorur urmări de rēcã.

Apă de gură-Salicyl a lui Moll.

(Pe baza de natron Acid-salicilic)

La întrebuițarea dilnică, cu deosebire importantă pentru copii de ori-ce etate și adulți, asigură această apă de gură conservarea sănătôsă și mai departe a dinților.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. Moll, c. și r. furnisoru alu curții imperiale Viena, Tuchlauben 9. Comande din provinciã se efectuează dilnicu prin rambursã postatã.

La deposite se se cërã anumitã preparatele provădute cu iscãlitura și marea de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Braşov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victoru Roth, Fr. Kellemen și Ed. Kugler, precum și la D. Eremia Nepoții, J. L. & A. Hesshaimer și Jul. Hornung & Teutsch.

504-14.

Advertisement for Iosif Csik, featuring various medals and diplomas from 1873 to 1888, and information about a Portland-Cement and hydraulic lime factory.

Mersul trenurilor

pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabilu din 1 Mai 1892.

Large railway schedule table with columns for routes (Budapesta-Predealu, Predealu-Budapesta, etc.), train numbers, and departure/arrival times.

Nota: Numerii încuadrați cu linii grõe însemnăză orele de nôpte.